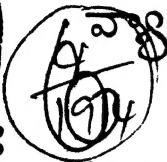

శ్రీ

వ్యాస వ్యాస మహర్షి

ఇది

విజయ రాంపురము ప్రాంతమున

శ్రీచెలికాని వేంకట సూర్యరావుగారి

ఆశీర్వాదము,

కొత్తపల్లి సుందరరామయ్యచే

రచియింపబడి

విలారు,

రామమోహన మద్రాసు కళాశాలయందు

మొదించి ప్రచురింపబడినది.

(మొదటివారు 500 ప్రతులు)

వెల 0—1—0.

రా. పీ. రైతు రిజిస్టరు.

క వి నా ధ వి లా స ము లో

వెలకుదొరకు గ్రంథములు.

1 కమలవాలిక.	0-6-0
2 ఉదయలక్ష్మ.	0-8-0
3 గుణమంజరి.	0-6-0
4 శుభరక్ష్యంబుల.	0-8-0
5 చంద్రవదన.	0-8-0
6 అనందసాగరము.	0-6-0
7 రామలక్ష్మణ దేశయాత్ర. (సవల)	0-4-0
8 కన్యకాకరమేశ్వరీ నాటకము	0-8-0
9 మర్యాదనాథిమాన నాటకము	0-8-0
10 త్రిలోక శుందరి నాటకము.	0-8-0
11 చంద్రహాస నాటకము.	0-12-0
12 కళాపహాసము.	0-4-0

శ్రీ
వ్యాస వ్యాస ము.

ఇది

విజయరాంపురము ప్రాంతమునకు
శ్రీచెలికాని వేంకట సూర్యరావుగారి

ఆశీర్వాదము,
కొత్తపల్లి సుందరరామయ్యచే
రచియింపబడి

ఏటాను,
రామమోహన ముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రించి ప్రచురింపబడియె.
(ముద్రాక్షరశాల 500 ప్రతులు)

వెల 0—1—0.

కాపీరెటు నిజము

శ్రీ

వ్యాస వ్యాస ము.

జి. వ్యాసుఁడు పక్షపాతమున • MA
భారతకల్పిత గాధనిట్లుగా
వ్రాసెను గౌరవోత్తముల
వాసిదొరంగుగఁగఁజేసియారకుం
తీసుతులన్ మహాజ్వలమ
తిష్ఠిరులంబొనరించియంచువి
ద్యాసముపేతపండితహృ
దబ్జములిట్లుకళంక మొందునే. 1

జి. మేదురబుద్ధి శాలియు
మించిమునుల్ గవులున్ను తింపన
ప్రాదశసత్పురాణముల
జక్కరచించి మహాజనాను మో

తాదరమందివేదమాల

యందలిచిక్కునడల్పినట్టిపు

గ్యోదయుఁడౌమహద్విపయి

నొల్లమినిర్వ్యవహింపఁజెల్లునే.

2

ఆ. ఒక్కరూపకాదెయోజింపఁబొందవు

కారపులుసుకవికిగౌరవమున

నందుఁదాతయైనవ్యాసుండుమనుమల

వేటుదలఁచునంటవెట్టికాదె.

3

ఇ. ఒక్కరియందునద్దుగాము

నొక్కరియందునదుద్దుగాంబుసె

పెక్కగనుంటబందుగుల

యేనియుఁబక్షములేకవీడఁజూ

మిక్కిలిదుష్టుడంచుబలె

మేటిగొనంబులప్రోవితండటం

శొక్కవిధంబునందలఁచి

యొప్పుగఁజెప్పుటదోషమెట్లగుగా. 4

ఉ. పంచమవేదమైతనరు

భారతకావ్యము కల్పితంబుగా
వెంచిసఁ దత్కథాకథన

మెట్టులసాగుగుణగుణంబులం
గొంచకఁ దెల్పుఁజేనినధి

కుఁకుడువీరులటంచునందఱి
వెంచినుతింపఁ బ్రాకృతులు

సర్వేదినీతియొకండునుండువే.

మ. “అలఘుస్యాభవభానమానుఁడుమహి

యశ్చైర్వనంపన్నఁడు
వ్యులసాందర్యధురంధరుండభిలక

స్త్రుజ్ఞానవారాశిని
స్త్రులనల్లక్షణలక్షితుం ” డనుచునా

దుర్యోధనుంబెద్దగాఁ
బుకంజొచ్చినవారలెవ్వరిలనా
వ్యాసుండుగాకుండినఁ.

5

6

- గీ. న్యాయమెంచుచు సాత్త్వికతేయుండి
తెలుపకుండినమనకెట్లు తెలియనగును
వానిగుణగణమప్పట్ల వ్యాసబక్ష
సాతీయననేరికేసియు బాడియగునె. 7
- ఆ. కుంతిగుణములెల్లగొండాడిగాంధారి
గుణముబొగడకున్నగొఱతగాని
సుఖలతనయభర్తచూపులేదనితాను
గంతగట్టెననుటఘనముగాదె. 8
- గీ. మగడుచచ్చిన జచ్చుట మానియలకు
పంగుడనికాల్వొరచుకొంట భామినులకు
నంధుడని యంధతంగొంట యతివలకును
దలఁపనివియస్వభావ వృత్తు గుఁగాదె 9
- గీ. సదమలచరిత్ర మానినీ జనమల్లి
సౌబలేయియుధిష్ఠిరు జన్మవార్త
నినియుదరతాడనంబు గావించుకొనియె
స్త్రీలకీరసముస్వభావ వృత్తిగాన. 10

గీ. ఎంతమంచితనంబున్ననింతయేని
రాజ్యకాంక్షనసూయతరాజులందుఁ
బుట్టకుండునెయటిదుర్బుద్ధిధార్త
రాష్ట్రులకుఁగల్గెఁగావునవానెనుగవి. 11

ఉ. పాండవ పక్షపాతమున
వాకియుక్తములైననామముల్
మెండుగ నెట్టి కారవుల
స్లిప్తసమాఖ్యులఁ జేసెనంచునె
న్నండునుబల్కు రాదుకురు
నాథసుతుండు సుయోధనుండునా
నుండఁడె రాజరాజనఁగ
నుండఁడెయియ్యవిదుస్సమాఖ్యలే. 12

క. ధృతరాష్ట్రుండెమ్మెయిఁ దన
సుతులకుఁ జెడువేయిలిడఁగఁజూడఁజొ? పాండు
క్షతినాథుండట్టులే తన
సుతులకు ఘననామములిడఁ జూడఁడుగాదే!

గీ. చేయుచేష్టలఁబట్టివచ్చినయభిఖ్య
మంచిదియుఁజెడ్డదియునంచు నెంచనేల
శిష్టములొనర్చిపాండవుల శిష్టులైరి
మష్టములొనర్చి కౌరవుల దుష్టులైరి. 14

ఉ. పాటిగధార్తరాష్ట్రులును
పాండునుతులదమ కైశవంబు నం
కాటలనాఁడు వేళల బ
లాబలములదగవ్యక్షమైనన
ప్పాటవిరోధవృత్తినిప
భంజనపుత్తునిమీఁదమోఁగుగా
నేటికి బాదరాయణున
హింపదువ్యగత నేయనేకతా. 15

క. ఫలవృతంబులకన్నన,
జలులొకౌరవులుచెట్లపై వెక్కమహా
జలనందనుండుమౌక్తికుం
బలిమిమెయిగదల్పవడిన నవ్యుత్తతత్వ. 16

శ. తనమతుఁ ట్లతమ్ముపెద

తం డిగనుంగొనుచుంటఁ జాందునఁ

దనులునుతండ్రివోలెగురు

తంజరియించిరి దార్తరాష్ట్రులి

చ్చనుబినతండ్రి పుత్తులని

జక్కఁగఁజూడమినన్యభావముక

గొనిచరియింపఁగావలసె

కూళలచై దముసాధులొర్తురే. 17

మ. జలవంతుండగుభీముఁజంపినమహా

భాగ్యంబులందామెయి

మ్ములసౌఖ్యమ్ములఁ జెందువారమనిభీ

ముందాశ్శచేగట్టిరి

కులఁద్రోయంగవిషాన్నముకగుడుకుఁజె

ల్లంబోలుదత్కృత్యముక

గలకాలంబుమదిందలంచికినియం

గారాదెవీరో తముక.

- గీ. తనకుమారులఁదమ్మునితనయులనొక
 పోల్కెఁగనునాంబికేయుండుపుత్తులవిడఁ
 బాండవులచచ్చినను నెల్లబంధువులును
 మడసిననటంచుఁబల్కుటమంచియగునె. 19
- గీ. అత్మనత్సర్వభూతానియనునుడువును
 బాటిసేయనిధృత రాష్ట్రపట్టనింత
 కన్న నెక్కుడు నేరంబుగావలయునె
 బాదరాయణుడొకఁడెక్కిన్పట్టుఁడెగడ. 20
- గీ. ఆంబికేయునియెడఁదనయాత్మజులను
 వీడననుటొండెకానియేవిధమునఁగన
 నన్యదోషంబుగలదేయటంచుఁబల్కు
 సాహసముగాదెనేరముల్పాలఁగలుగ. 21
- గీ. లక్ష్మయింటను బాండవులనుదహింపఁ
 గడగినప్పుడుపోతాహ మిడుటకార
 వేశ్వరునితప్పుగాదొయాహీనవృత్తి
 తోచెఁబోలునహీనమై తుచ్ఛమనక. 22

ఉ. కౌరవపాండవులన్యసన

కౌరవమైనదురోదరంబునం

జేరుచునున్నవేళనిది

చెట్టయటంచువచిఁపఁ బోకమీ

కోరినయట్ల సేయుఁడని

కూరిమిఁబుత్తులఁ దోలెగాని యా

కౌరవనాథునాత్మజునిఁ

గాదఁపల్కెనె?దుష్టబుద్ధియై. 23

గీ. ఆగతానాగతంబులనరసినంద

నందనుండాంబి కేయునిఁబొందుపగప

రాయబారంబుపలుకంగరాజరాజు

మాటలాలించికృష్ణునిమాటవినెనె? 24

గీ పాండవులయెడనెక్కుడు పౌగులకును

గౌరవంబుండెననిదానిఁ గాంచలేక

నుతులువారలవెలిసేయఁ జూచుచుండఁ

దానునంగీకరించుట ధర్మవాక్కు. 25

గీ. తనసుతునివోలెగనఁదగుననుజుకొమరుఁ
 డైనయాసవ్యసాచి దివ్యాస్త్రములను
 బొందెననివిని యోర్వమిఁగందికుంది
 యీర్ష్యవెల్లడిసేయుట యేటితగవు. 26

మ. అవురా! ధర్మపథానువర్తులయిరా
 జ్యంబంతయునీర్వడిదై
 తవనంబందునజేరి మిక్కిలివిహ
 దన్వాంతులైయున్న సాం
 డవులంజీరఁగఁబోవు కౌరవులతో
 డంగూడి యిస్సీ! యగ
 రవమున్నేయఁగ సమ్మతించుట మహా
 రాజోచితంబేకనన్. 27

మ. తనమూలంబున సర్వబంధువులుఁ బు
 త్రీవ్రాతమున్మిత్రులై
 న్యనికాయంబునుజచ్చి స్వర్గమునుడా
 యుంబోవనపె నబాం

దున్యచాలాశ్మజుండుఁ బ్రేమయొకనా

దున్లేకయావాయునం

దనునింకొఁగిఁటఁబట్టి చంపుటకుఁజి

త్తంబెట్లు రాఁజెల్లెనో!

28

చ. తననుతవర్గముకదనదు

తమ్మునిపుత్తులు భేదబుద్ధిగై

కొనిరనియిర్వరన్ముభము

గోరెడునంధమహీశ్వగుండుచె

ష్టనడతకూడదంచునక

టాసరిసేయకపుత్తపక్షముం

గొనితనతమ్ముకుఱ్ఱులను

గూశలగాఁదలపోయుటొప్పునే. 29

మ. అయియో భర్తదివంబు జేరెననియా

హదై వమాయంచుఁగుం

తియుఁగట్టా తలిదండులీక్రియమృతిం

దెక్కికొన్నవారంచునా

యత్కుఁ బాండవు లేగు దెంచిననువా

రింబొండుపొండంచు నెం

తయుదూషింపక మిన్న కుండెననువా

ర్తగొప్ప లేయెంచగన్. 30

చ. తనయులవెంటఁ బెట్టుకొని

తాపసవర్యులతోడఁగుంతివా

రణపురిఁజింతఁజేగ ధృత

రాష్ట్రుడువారలఁ బొండుపొండటం

చనియెడివాఁడె కానిజన

కాభిమతంబున భీతిజెంది న

జ్ఞనపథముంగ్రహించెనది

సత్యముగాఁదలపోయఁజెల్లునే. 31

గీ రాష్ట్రమునగనుపద్రవార్థంబుగలుగఁ

జేయునదియాటచేనాంబికేయునకును

గలిగెధృతరాష్ట్రనామంబు గానియొండు

గాదనియెఱుంగఁగావలె గవిజనంబు. 32

గీ. అరయఁగాధృతదుర్బుద్ధి యనెడునార్య
వచనమదిసార్థకంబుగావర్తిలుటనె
వ్యానుఁడీరీతిన్యాయంబు వ్రాసెఁగాని
మూలమెఱుంగకచేసిన గోలగాదు. 33

గీ. పాండుదేహంబుగలిగిన పాండురాజుఁ
గుప్తరొగిగఁదలపోసి, కూడునాక్కొ
యిట్టిదుసభావ్హదై రాజ్యమేల? నకట
గ్రుడ్డివాఁడుర్వరనుకేలఁగూడదొక్కొ! 34

క. అనినేరమ్మనిఁగావ్యా
నుసినించించుట యెకాని సూక్ష్మపుడృష్టిం
గనఁదెలియదె యిగువురిలో
ఘనరాజ్యంబెవ్వరేలఁగాఁగలవారో. 35

చ. బసవన! పాలుద్రావుదువె
వల్కుమునాఁదలయూచునట్లుగా
వెసనెచరేమిసెప్పినను
వించుఁజరించెడు నాంబికేయుఁడే

నసుమతి నేలనహ్లాదో? ప్ర

పంచముసర్వము దివ్యదృష్టితో
మనలక చూచిపోచుజన

మాన్యుఁడు సాండునృపాలుఁడహ్లాదో?

గీ. వినియొనర్చుటకన్న సు గనియొనర్చు
నదియెఘనమను సామెతయాంబికేయ
సాండునరపాలురవలనఁ బ్రచురమయ్యె
నిదియు వ్యాసోదితంబుగా నెంతురే ము. 37

సీ. మాణిక్యమణిమయమండితచంద్రికా
స్వచ్ఛశిరోవేష్ట భాసురులును
నవనవరత్నసన్నద్ధజాంబూనదో
జ్వలసద్భజాంగద భాసురులును
తరలేంద్రసీలబద్ధసువేల్లితప్రశ
స్తారుముక్తాహార ఘోరణులును
అఖిలవిచిత్రవిన్యాససువర్ణమ
హారాంకవకలాపఘోరణులును

గీ. గలిగివెలయుస్వయంవర నిలయమందు
మన్మథోపములై యొప్పు మనుజపతుల
నెల్లవరియింపనొల్లక హీనుఁడుఁగడు
కుస్తరోసిఁ బొందున్పాటుఁగోరెఁగుంతి. 38

గీ. దీనఁదెలియదెపాండుధాత్రీపభుబల
రూపసంపదలెంతయు రూఢిబరన
రేంద్రపరిభావియునుజగదేకవీరుఁ
డైనయీతండుతగఁడెరాజ్యంబునేల. 39

సీ. మఱిసిరిపాగడుక మారులులాఱుగ్గ
హంబునననివిని యడగుఁజెందె
వనవాసమున గాండుతనయులు క్లేశంబుఁ
జెందియుండిరటంచుఁజింతనొందె
కుంతీసుతులతోడఁ గూడియుండుటలెన్న
యనిసుతుసంధిసేయంగఁబలికె
నారాయణుఁడుసంధిఁగోరివచ్చెనటంచు
విదురునితోఁదెల్పిముదముఁజెందె

గీ. అనుచువ్యాసుండువల్కెనో, యాంబికేయఁ
డట్టినుగుంబులనుగల్గి యలరువాఁడో
తెలియఁగారాదు సత్యవతీకుమారుఁ
డెవరిపక్షంబుగలవాఁడో యెఱుకపడదు. 40

ఆ. ధార్తరాష్ట్రులన్నదర్పంబుమెయినేగు
మారుతియఁగిరీటి మాద్రీసుతులు
అన్నమాటకొక్క యడుగైనదాటక
కట్టువడుటయెంత ఘనమొకనుఁడు. 41

గీ. ముక్కుమొగమెఱుంగఁగి యూరిమూఢజనులు
పాండురాజెన్నఁడోచచ్చె బాండవులెట
నుద్భవిల్లిరటంచునయ్యో! వచించు
పలుకులనునాంబికేయండుతలఁచెనొక్కొక్క 42

క. అసిద్ధతరాష్ట్రనకుంగొరవ
మునొసంగఁగనేలపాండు భూమీశుఁడఁడ
త్తినయలుగలరనియునుడ (గడుఁ. 43
మ్మునిమృతియు నెఱింగియుంటఁబోషించె

చ. విదురుఁడుభీష్ముఁడుంబొడిచి
 ప్రీతినియింపునయావరాజ్యస
 త్పదమునఁ బొండవ్వాగజుని
 భవ్యగతిన్నిలువంగఁబల్కుదా
 నదివ్యతిరేక భావమున
 నాత్మఁదలంపకయూవరాజ్యస
 ద్పదమునొసంగెనంతయు స్వ
 భావమునందనకిష్టమున్నదే!

44

మ. మఱిపుంజెందతివారుతమ్ముబలిమి
 మార్కొన్ననద్దాననే
 డైఁదానుఁదనపుత్త్రవర్గమునుభి
 తింబొందనొసంచులో
 నొకలంగత్తులలోలె బొందవులదా
 నుంచంగభావించియే
 కొకలేకుండఁగఁ బొండవ్వాగజుని
 కొకల్పేదదీయన్తిరి.

45

గీ. విత్సపితామహులవలనఁబ్రీతి నేఁ
 బడికమాగతమైనట్టిభవ్యరాజ్య
 పదవిసగబాలాసఁగుండంచునదియుఁగాక
 యుదుగామింబులేనియిమ్మునుటయుఁగన.

గీ. పాండవులుఁడై ర్యశౌర్యసంపదలఁబొదలి
 యుండియునుబల్కిఁగైకొనకుండుటయది
 తప్పిదమే. ధర్మమార్గంబుఁదప్పువార
 మనివిచారించియట్టులనడిగియుండు. 47

ఉ. మేలనియెల్లరుంబొగడ
 మేటిమగండగుపాండువాఙ్మచే
 బాలితమైన భూమిసగ
 బాలాసఁగుండను పాండుపుత్త్రిలం
 గూలికివచ్చి పాలడుగఁ
 గోరెదరంచు వచించుకన్నమే
 కూలికిఁగావిషంబుఁగడు
 గోలిరనందగుఁగోరవావర్ణి. 48

ఉ. అన్యకీరీటరంజితప

దాబ్బుఁడు పాండున్యపాలుఁడంచుఁగ

జన్యముమీఱఁ బల్కుటనె

సర్వవసుంధరకు నివృఘండురా

జన్మ్యుడునై వెలుంగఁగన

జాతవిరోధి యమార్గగామియం

చన్యముగాఁ దలంచుటది

న్యాయమె? పాలడుగంగఁజెల్లదే !

గీ. ఇప్పుడవిభాజ్యరాజ్యమంచెన్నుకొనిన

నెవ్వరికిఁ జెల్లునోరాజ్యమేలుకొనఁగ

నూదిమోపినయితటిమేదినియును

కారవులకుండు నేన్యాయగతిఁదలంప.

50

గీ తండ్రికోర్కెనుజెల్లిగపఁదాశెరాజు

కూఁతుశంతనునకువీయఁగోరిదాన

నర్తియైయుండనియమంబుఁబట్టెగాని

తీవ్రసన్న్యాసికాడుదేవవ్రతుండు.

51

సీ. కాశిరాజునుతలఁగైకొనుకలనహా

యోధుండురధియునై యొప్పుమీతె
పరశురామునితోడభండ్లనమొనరింప

యోధుండురధియునై యొప్పుమీతె
ఉత్తరగోగవాణోద్యోగమునమించి

యోధుండురధియునై యొప్పుమీతె
కారవపాండవ ఘోరయుద్ధంబున

యోధుండు రధియునై యొప్పుమీతె
గీ వ్యములునాయుధంబులు వాహనములు
భూషణంబులు మిక్కిలి పూనియుంట
గాక యిసుమంతయేనియుఁ గాఢక్షువిడని
భీష్మునన్నాసియంట యెవ్విధమునఁదగు ౧౭

క. సన్నిధిఁ జేరినయంబను
గన్నతనంబెడలె భీష్ముకడనుండుటనం
చున్నిందించునె సాభ్యుడు
సన్నాసియె భీష్ముడైనఁ జనుచనుమంచున్.

గీ. న్యాయమెచ్చటచందు జయంబునచొట
నుండునుజయంబెచటనుండు నుండునచట
గృష్ణుడని సంజయుండాంబి కేయునెదుట
నుడివెసామాన్యజనముల నుడులుగావు. 54

నీ. సేనక్షాహిణి జెండాడివిమ్మట
శరత్పగతుడగు శాంతనవుడు
అఖిలవీరులజంపి యాత్మజపైజెంత
నస్త్రసన్నాధిపతీ నస్త్రగురుడు
ఇరుదెసలహితంబు నెరపిపాండవసేన
మడిచుంగఁజేసిన మద్రీపతియై
గడుబల్లిమః ఘటోత్కచముఖ్యులనునాజి
గుంగఁజేసినయట్టి యంగరాజు

గీ. అరయఁగంత గతి ప్రాణులగుదనుకను
యృద్ధిమూను సేయరేమహ యోధులగుచు
వీర కదముఖ్యులైనట్టి వీరనరులు
చాండవలక్షమయిరని పలుకెదగునె 55

వ్యాస వ్యాసము.

కవచకుండలములు లేనికతనఁబరశు
 రాముఁడబలుండనుటనాజిరథముగుఱింగు
 ననిద్విజుఁడుశాపమిచ్చుటనంగభర్త
 నర్ధరథుఁగగంగాసుతుండాడఁదప్పె! ౨6
 పాండవులయెడఁగౌరవపక్షమునను
 ఊడనమద్విష్టి కలిగినవాఁడవునెడ
 బ్రతికియున్నంతకాలముబహువిధములఁ
 గౌరవులఁగూడునెట్లుగంగాసుతుండు ౨7
 సంజయుఁడుభీష్ముఁడావుఁజె
 వింజొనివినయంతనంధప్రభీశుఁడు
 నెంజిలిసుతుఁనునిందిం
 చెంజచ్చిననేమిపరలఁజేయటననెనే? ౨8
 బాలకుండభిమన్ముఖాంబులసగంబు
 చచ్చియుండండెదుశ్శాసనుండు
 చేయఁగూడనిపనిఁజేసిపాండవదనుఁ
 డైసిగ్గువడఁజెయ్యదిధుండు

పరబఃంబులఁ గాంచిభయముచేతఁబిడికి
మందులువోయఁజేమ దవిభుఁడు
భీమసేనుండన్నభీతిద్వైపాయన
హ్రదమునదాగఁడేరాజరాజు

గీ. పందలిండఱుభారతమందుఁగల్గ
బాలుఁడునుబల్లిదుఁడుధైర్యశాలియైన
యత్తరుండేయనఁగనెట్టులొప్పునేరు
పరబలంబధికంబైనఁ బాఱకుండు? 59

మ. పరగందోఁగిఁబుడఁడుయద్ధరంగమునని
ల్వంగానమస్కారముల్
గురిగాఁజేసినభంగివిల్లుదగనె
క్కుంబెట్టిబాణంబుఁక
నరుఁడేయందెగువిచ్చెనైంధవునిప్రా
ణంబుల్గొనంగాననక
గురుమర్యాదలెఱుంగకుండిరనిపె
క్కులెప్పఁగానేటికిఁ.

గీ. పాండవులచేతఁజిక్కినపట్లవారి
 విడిచియంగేఁకుఁడన్యాయుని త్తిమండ
 శల్యుఁదొనరించెఁగడునిరుత్సాహునిఁగన
 టంచుఁబల్కంగనందర్శముగునెతలఁప. 61

సీ అభిమన్యువైక్రమంబమరవధించిరే
 విరధుఁడై విలులేనివేళఁగాని
 చంపిరేబలిమిధుస్తద్యుమ్నునిశధను
 ధ్గుణమునఁగుత్తుకఁగోసిగాని
 కడతేర్చినారెయఖర్వదోశ్యక్తిఁద
 క్కువవాదిదివ్యాస్త్రకోటిఁగాని
 సమయించిరేశతుసైన్యంబులనున్యాయ
 వర్తనంబునజిత్తుఁబన్నిగాని

గీ. కపటకార్యణ్యమనునదికౌరవులకె
 చెల్లుఁబాండవులకొకింతచెల్లుఁబోదు
 డైవబలమంగబలముకేత్రములబలము
 గలిగియుంటనిన్యాయమార్గమునజరిగె. 62

ఉ. డాయఁగనాసుయోధనుతో

డలగద వాయుజుఁడేయనెంతయుఁ

న్యాయముగాదటన్నవచ

నంబులనమ్మగరాదుమున్ను గౌం

తేయులుజూడద్రోవఁకిఁ

దెచ్చినయాయవమానవేళఁగో

పాయతశౌర్యుఁడైనయని

లాత్మజుఁమానుప్రతిజ్ఞయాటచే. 63

గీ. ఇంతియేగాక మిత్రియుఁడిచ్చియున్న

శాపమారాజరాజనుజంపకున్న

పొడవెగసిమిఁదికుటుకునప్పుడటుసేయఁ

జెల్లువనివాసుడేవుండునెప్పలేదె.

64

గీ. ఔర ! గోరంత లేక కొండంతయయ్యె

కారవులకారవంజేమికారణంబా !

యల్లగోరంత లేక కొండంతయగుచుఁ

కొండవాగోరవంబునుబ్రచురమయ్యె.

65

- ఉ. “ వ్రాయఁగవచ్చువ్యాసముని
 వర్మఁడువ్రాసినయట్టిభారత
 మ్నాయములోనియంశములు
 మారిచిమారిచివేతెభారత
 మ్నాయముధార్తరాష్ట్రులది
 న్యాయమటం ” చననేలయల్లరా
 మాయగామేలవ్రాయఁదగ
 దట్టులమారిచిమార్చిచక్కఁగఁ. 66
- గీ. రావణునిదుష్టుఁగంబులురామునకిడి
 రామునదుఁగఁగమలరావణునకు
 నిడకవాల్మీకివిందలఁ బడెడుఁబోలు
 నివ్వడతఁడున్నమార్చి వ్రాయింపఁదగును.
- క. దశకంఠుండేమిడఁడో
 దశరథసుతుఁడేమియిడెనో తనకావాల్మీ
 కిశుభంబు రామునకునిడి
 యశుభంబులముంచె రావణాసుతుఁగనుడి.

గీ. తెలివిగలవారలెంతయుఁదలఁచుకొనన
ధర్మపరులనమిక్కిలి ధర్మపరుల
ధర్మపరులనుమిగుల నధర్మపరులఁ
జేయవచ్చుఁబురాణముల జీర్ణివేగ.

69

సారాంశము.

గీ. కారవశతరంబుఁగూర్చిన కారణంబు
సాంక్షన్యముకష్టశతములఁ బడిధరాత
లంబు నకలంబువేలఁదలంచితాదు
ధర్మపథమునవతికంఠఁ దలఁచితాని.

70

అ. మానవలదు ధర్మమార్గవైచారంబు
టంచుఁ బ్రతిపదికననర్హమంచు
రాజ్యకాంక్షనుండ రాదంచుశుభులతో
నుడువుమంచుహరికి నుడివెఁడుతి.

71

నీ. కందమూలముల నాకలిపుచ్చిఘోర మృ
గాకీర్ణవనముల నలయనేల?

అన్న మోరామచంద్రా యించునేకచ
క్రపురంబునంద్రిమృరంగనేల?

కడుహీనవృత్తిగతికిఁ దెచ్చితెమమ్ము
లనటంచువిరటుగొల్వంగనేల?

బల్లిదులయ్యదుర్బలులట్ల బరధుక్ష
యమునకోపకచింతనందనేల?

గీ. ప్రతిసనరవేర్చుకొనుటయేపరమధర్మ
మనిలేలఁచికార్యవాదులైననుగడంగి
పాండవులఁగౌరవులుఖడ్గవాదమునకు
దింపిరేకానియొందుతలంపులేడు.

72

చ. సుతశతముగతించెనను

చున్వగగూరినసౌబలేయివా

యూతనయూఁదాసుయోధనుని

గూఁదపుఁజించుటలెన్సయంచున

మృతీబాగడంగ లేదెజన

మాన్యులుసాండవులంచువారిదు
ర్మతులయిరంచుబుత్తులంగ

రంబుదలంచుచుదిట్టిపోయదే. 73

గీ. బంధువులనెల్ల వధియింపవలెనటంచు
సర్వసామ్రాజ్యమేలఁగాఁజనునటంచుఁ
బాండవులయుల్లములలోలవంబులేద
టంచుబాలకుడైనవచించుఁగాదె! 74

ఉ. అమ్మరొ! యింతకాలమల

యంగవిభుండుమదగఁజూడటం
చెప్పెయిదెల్సకుండనిటు
లేటికిడాచితిమున్నె తెల్పరా
జ్యమ్మనకాశఁజెందుదుమె
యందఱబాగులన్వధింపయు
ద్ధమ్మొనరింతుమేపెలుచఁ

దాఁకిచలంబునఁగల్గుదుగ్రింతుమే. 75

సీ. కందమూలముల నాకలిపుచ్చిఘోర మృ
గాక్రీర్ణవనముల నలయనేల?

అన్నమోరామచంద్రాయంచునేకచ
క్రపురంబునంద్రిమృరంగనేల?

కడుహీనవృత్తినిగతికిఁదెచ్చితెమమ్ము
లనటంచువిరటుగొల్వంగనేల?

బల్లిదులయ్యదుర్బలులట్ల బరధుక్ష
యమునకోపకచింతనందనేల?

గీ. ప్రతిననరవేద్యకౌనుటయేపరమధర్మ
మనితలఁచికార్యవాదులైననుగడంగి
సాండవులఁగౌరవులుఖడ్గవాదమునకు
దింపిరేకానియొందుతలంపులేడు.

చ. సుతశతముగతించెనను

చున్యగసూరినసౌబలేయివా

యొతనయొడనుయోధనుని

గొనూరువుఁజించుటలెస్సయంచున

మృతీబాగడంగ లేదెజన

మాన్యులుసాండవులం చువారిదు
ర్మతులయిరంచుబుత్తులగ

రంబుదలంచుచుదిట్టిపోయదే.

గీ. బంధువులనెల్ల వధియింపవ లేనటంచు
సర్వసామ్రాజ్యమేలఁగాఁజనునటంచుఁ
బాండవులయుల్లములలోలవంబులేద
టంచు బాలకుడైనవచించుఁగాదె!

74

ఉ. అమ్మరొ! యింత కాలమల

యంగవిభుండుమద గ్రజుండటం
చెమ్మెయి దెల్పకుండనిటు

లేటికిడాచితిమున్నె తెల్పరా
జ్యమ్మునకాశఁజెందుదుమె

యందఱబాగులన్వధింపయు
ధ్ధమ్మొనరింతుమేపెలుచఁ

దాఁకిచలంబునఁగల్గుదుగింతుమే. 75

గీ. అనుచుగర్జునికై చింతనంబెఁగాని
 సర్వసామ్రాజ్యలక్ష్మివశంబగుటను
 డేమనునియెంచెనేయుధిష్ఠిరుఁడుచాని
 నట్టులుం చుఁడుమఱియెరుకయరిదిగలదు. 76

గీ. ఏచికడుఁదోకఁదొక్కినలేచుత్రాచు
 రీతినుండెడుభీముండునిఁపివిడక
 యన్నదన్ములమైయుండియకటయిల్లు
 పోరఁదగదనిపల్కఁడేశౌరిత్రాచు. 77

క. కల్పితగాథలవ్రాసియు
 నల్పప్రఖ్యాతినందినావ్యామనీశం
 కల్పంబేనిఁబురాణం
 బుల్బుల్బుగరచనసేయఁబూనునెయెప్పుడు. 78

గీ. పూర్ణలోకోపకారనదుబృద్ధిదక్కఁ
 బొగడికలఁగాంచనుబృదుబుద్ధిశేదు
 కానఁబొందిత్యమునుజూపుగతికిఁబోక
 చిరతరాగాధగాథలఁజేర్చిచూపి. 79

గీ. జ్ఞానియంచును గానియజ్ఞానియంచుఁ
గానినుతినేయనిందింపగడఁగఁగఁగొఱ
గానినాకెట్లునెట్లునాఘనునివారిఁత
కానిని, మహర్షి, వ్యాసునిఁ, గడునుతింతు. 80

“ వ్యాసోనారాయణోహరిః. ”

సరిపూర్ణము.

— — —

గీ. అనుచుఁగన్బునికై చింతనఁజెఁగాని
 నర్వసామ్రాజ్యలక్ష్మిపశంబగుటను
 జేమనునియెంచెనేయుధిష్ఠిరుఁడుదాని
 నట్టులుం చుఁడుమఱియొక యరిదిగలదు. 76

గీ. ఏచికడుఁదోఁకఁదొక్కినలేచుత్రాచు
 రీతినుండెడుభీముండునీతవిడక
 యన్నదమ్ములమైయుండియకటయిట్లు
 పోరఁదగదనిపల్కఁడేశారిమోల. 77

క. కల్పితగాథలనానియ
 నల్పప్రఖ్యాతినందినావ్యానునసం
 కల్పంబేనిఁబురాణం
 బుల్బుల్బుగరచనసేయఁబూనునె యెప్పుడు. 78

గీ. పూర్ణలోకోపకారనద్బుద్ధిదక్కఁ
 బొగడికలఁగాంచనుబృదుబుద్ధిలేదు
 కానఁబొందిత్యమానుజాపుగతికిఁబోక
 చిరతరాగాథగాథలఁజేర్చిచూచె. 79

గీ. జ్ఞానియంచును గానియజ్ఞానియంచుఁ
గానినుతిసేయనిందింపగడఁగఁగఁగొఱ
గానినాకెట్లునెట్లునాఘనునివ్రాత
కానిని, మహర్షి, వ్యాసునిఁ, గడునుతింతు. 80

“ వ్యాసోనారాయణోహరిః. ”

సరిపూర్ణము.

తప్పింపుల పట్టి.

పుట.	వజ్రగ్ర.	తప్ప.	ఒప్ప.
5	2	సూయత	సూయయా
13	9	నేరఘ్న	యాగస్వి

13 సీరివాక్యమృతము	0-4-0
14 కపిలగోళు.	0-4-0
15 వరమూసందచరిత్ర.	0-4-0
16 ఖసానే అజాయబ్.	0-8-0
17 అమీరేహంజా.	0-8-0
18 రసమంజూష. (జామివండుకథ)	0-4-0
19 సూర్యశతఃము.	0-1-0
20 బ్రాహ్మకోశలు. (వద్యమాల)	0-0-6
21 శీనరికము.	0-0-6
22 వ్యాసవ్యాసము. (కౌరవగౌరవమునకుఁబ్రతి)	0-1-0
23 అంజనేయదండకము.	0-1-0
24 హరిశ్చంద్ర మహారాజాకథ.	0-1-0
25 విహికాదేశచరిత్ర.	0-8-0
26 విక్రమోదయము.	0-0-6
27 ముక్తిసాధనము నంబాదము. (నాటకము)	0-0-6
28 వ్యాంగరంగము.	0-0-6

29 స్వోర్పు (వేటవిజయము)	0-1-6
30 రాజీనెయ్యక్త.	0-8-0
31 శారకామనస్తరాజయోగము.	0-6-0
32 వేంకటేశ్వరశతకము.	0-3-0
33 లుబ్ధాగ్రీవరచక్రవర్తితహననము.	0-1-0
34 ధూమశకటత్రహననము.	0-1-0
35 సావిత్రీకథానంగళాము.	0-2-0

మ.రా— 0-1-0 లకు తక్కువ వీ. వీ. వంతుల బడకు.
అట్లు తక్కువ పుస్తకములు కావలసిన వారు పోస్టు
చిక్కలు (లేవీల్సు) వంపినచో కోరిన పుస్తకములు వంతుల
బడకు.

తలము వారు:—

మేనేజరు కవినాథవిలాసము,

విజాపూరు, కృష్ణాజిల్లా,

అని వ్రాసికొనవలెను.

10857

